

Kun puheesi tulkataan

Simultaanitulkit kuuntelevat puhettasi äänieristetyssä tulkkipopissa kuulokkeiden välityksellä ja tulksaavat sen lähes samanaikaisesti kuulijoille, joilla on omat vastaanottimet. Konsekutiivitulkkausessa ei käytetä tulkkauslaitteita, vaan tulkki puhuu vuorotellen kanssasi.

1. Toimita tulkeille materiaalia etukäteen

Toimita tulkeille heidän valmistautumistaan varten etukäteen materiaalia puheestasi ja sen aiheesta, esimerkiksi käyttämäsi tausta-aineistoa, aiheesta kirjoitettuja artikkeleita, asiaan liittyvää sanastoa ja puheenvuoroasi varten laatimasi sisältörunko. Toimita tulkeille aina myös kopiot mahdollisesti käyttämäsi kalvoista tai muusta esitysmateriaalista, koska ne eivät aina näy kunnolla tulkeille.

Kirjoitettu puhe vs. vapaasti puhuminen

Kun puheesi tulkataan, sinun ei suinkaan ole pakko kirjoittaa puhettasi sanasta sanaan etukäteen ja lukea sitä paperista. Päinvastoin: kenen tahansa kuulijan on helpompi seurata esitystäsi, jos puhut vapaasti, kunhan olet hyvin valmistautunut ja jäsennellyt sanottavasi. Tällöin myös tulkit pystyvät välittämään viestisi paremmin tulkkauksen kuuntelijoille.

Kirjoitettu puhe ja sen tulksaaminen

Jos kuitenkin haluat kirjoittaa puheesi ja lukea sen paperista, toimita puhe tulkeille hyvissä ajoin ennen tilaisuutta. Kirjoitettuun tekstiin perehtyminen etukäteen on erityisen tärkeää, sillä nopean ja tiiviin lukupuheen tulksaaminen hyvin on varsin vaikeaa. Jos muokkaat puhettasi vielä viime hetkellä, toimita tieto muutoksista myös tulkeille. Ammattitaitoinen tulkki tulksaa silti aina kuulemansa, joten luonnollisesti voit vapaasti viitata puheesi aikana muihin tilaisuudessa käytettyihin puheenvuoroihin.

Vapaa puhe ja sen tulksaaminen

Jos muuten vapaaseen puheeseen sisältyy paperista luettavia osuuksia, toimita ne tulkeille etukäteen. Mikäli kyse on esimerkiksi kirjallisuussitaateista, ilmoita aina myös lähde, jotta tulkki voi tarvittaessa etsiä kyseisen kohdan julkaistun käännöksen. Jos puheessasi esiintyy paljon lukuja ja erisnimiä, nekin on hyvä antaa tulkeille etukäteen.

Vaitiolovelvollisuus

Tulkkien työnkuvan olennainen piirre on vaitiolovelvollisuus, ja tulkit voivat niin haluttaessa myös antaa erillisen salassapitovakuutuksen. Mikään materiaali ei leviä tulkeilta muiden tietoon, ja voit huoletta toimittaa heille kaiken valmistautumiseen tarvittavan luottamuksellisenkin aineiston. Mitä arkaluontoisemmasta asiasta on kyse, sen tärkeämpää on, että tulkit ovat kunnolla valmistautuneita ja ymmärtävät myös asian taustoja. Tulkit voivat sovittaessa palauttaa kaiken saamansa aineiston tilaisuuden jälkeen, jos haluat itse huolehtia luottamuksellisten asiapaperien hävittämisestä.

2. Puhu äidinkieltäsi, kun siihen on mahdollisuus

Jos tilaisuudessa on järjestetty tulkkaus suomesta vieraille kielille, suomenkielisen puhujan kannattaa puhua suomea: omalla äidinkielelläsi voit sanoa luontevasti kaiken, minkä haluat, eivätkä mahdolliset kielitaidon puutteet rajoita ilmaisuasi. Lisäksi puhujaa, joka puhuu äidinkieltään, on usein helpompi tulkata ja kaikkien miellyttävämpi kuunnella.

Kaikki sanomasi tulkataan joka tapauksessa, joten sinun ei tarvitse toistaa samoja asioita moneen kertaan eri kielillä. Jos kuitenkin haluat esimerkiksi kohteliaisuussyistä käyttää useampia kieliä, toimi seuraavasti: Ilmoita aikeesi esimerkiksi sanomalla:

- ”Seuraavaksi haluaisin erityisesti tervehtiä ulkomaisia vieraitamme sanomalla muutaman sanan englanniksi.”
- Odota pieni hetki, jotta tulkit ehtivät tulkata sanomasi ja vaihtaa kanavaa ja että yleisössä eri kieliä kuuntelevat kuulijat ehtivät myös siirtyä kuuntelemaan saliaänen sijasta tulkkausta tai päinvastoin.
- Muista, että myös vieraskielinen puheesi tulkataan taas muille kielille, myös suomeksi, joten älä enää toista asioita, jotka olet jo sanonut.

3. Puhu rauhallisesti

Älä puhu liian nopeasti, mutta älä myöskään luonnottoman hitaasti. Jos luet puhettasi, muista lukea hitaasti, ääntää selvästi ja painottaa pääasioita – näin kaikkien kuulijoiden on helpompi seurata esitystäsi. Jos aika on käymässä vähiin, älä nopeuta puhettasi vaan keskity olennaiseen ja jätä tarvittaessa jotain pois.

4. Tauota puheesi, kun työskentelet konsekutiivitulkin kanssa

Konsekutiivitulkkauksessa tulkki tekee muistiinpanoja puheestasi ja tulkkaa niiden pohjalta. Sinun on siis tauotettava puheesi niin, että tulkki voi välillä tulkata. Muista myös, että noin puolet esityksellesi varatusta kokonaisajasta kuluu tulkkaukseen.

Puhu aina yksi ajatuskokonaisuus kerrallaan. Se voi olla useamman virkkeen mittainen – sinun ei tarvitse pitää taukoa joka lauseen jälkeen. Sekä yleisön että tulkin on helpompi hahmottaa puheesi, kun se esitetään asia kerrallaan.

Älä silti puhu liian pitkään yhtäjaksoisesti. Tulkki kirjaa muistiinpanoihinsa vain avainsanoja muistinsa tueksi, ja mitä enemmän muistettavaa on, sitä vaikeampaa on tulkata viestisi tarkasti kokonaisuudessaan. Tulkkauksjaksojen pitäminen sopivan lyhyinä pitää myös yleisön mielenkiinnon yllä, kun taas liian pitkien vieraskielisten jaksojen kuunteleminen turruttaa kieltä ymmärtämättömän yleisön.

5. Puhu mikrofoniiin

Simultaanitulkkien kuulokkeisiin välittyy vain se, mikä puhutaan mikrofoniiin, eikä konsekutiivitulkkaukseen onnistu, jos tulkki ei kuule puhettasi kunnolla.

Tarkista aina, että mikrofoni on päällä sanomalla muutama sana normaalilla puheäänellä. Älä puhalla tai koputa mikrofoniiin, koska jos se on päällä, puhallus tai koputus välittyy erittäin voimakkaana äänenä suoraan tulkkien korviin. Varmista aina etukäteen käyttämäsi mikrofonin oikea puhe-etäisyys, jotta äänesi kuuluu kaikille hyvin eikä siihen sekoitu häiritseviä hälyääniä.

Kun puhut kiinteään mikrofoniiin, pysy rauhallisesti paikallasi – älä heilu tai kääntyile, koska silloin puheesi ei kuulu kunnolla. Jos haluat liikkua esityksesi aikana, tarvitset rintaan kiinnitettävän tai kädessä pidettävän mikrofonin.

Kun käytät rinnusmikrofonia, kiinnitä se mahdollisimman keskelle ja varmista, että mahdolliset korut, nimilaput tai kaulukset eivät puhuessasi osu siihen, koska niistä aiheutuu kovia hälyääniä. Jos taas käytät käsimikrofonia, muista puhua siihen koko ajan: jos käännät päätäsi poispäin tai elehdit mikrofonia pitelevällä kädellä, äänesi häipyä kuulumattomiin.

6. Kalvot ja muu esitysmateriaali

Kun käytät puhettasi tukevaa esitysmateriaalia, viittaa siihen selkeästi ja anna sen olla esillä tarpeeksi kauan. Konsekutiivitulkkauksessa saman kalvon tulee olla esillä myös tulkkauksosisuuden aikana, ja simultaanitulkkaukskin seuraa aina vähän oman puheesi jäljessä, joten älä pidä turhaa kiirettä kalvojen vaihtamisessa. Muista puhua mikrofoniiin myös osoitellessasi valkokankaalle.

7. Videot ja muut tallenteet

Jos haluat esittää esimerkiksi videoita tai muita tallenteita ja toivot, että myös ne tulkataan, ilmoita tästä hyvissä ajoin etukäteen, jotta asiasta voidaan sopia tulkkien kanssa ja hoitaa tarvittavat tekniset järjestelyt. Tallenteiden tulkkaukseen edellyttää, että tulkit voivat katsoa ja kuunnella tallenteet etukäteen. Joissain tapauksissa tulkeille on toimitettava myös niiden käsikirjoitus.